

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی قزوین
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه جهت اخذ دکترای دندانپزشکی

عنوان:

بررسی بالینی تظاهرات دهانی در بیماران مبتلا به بیماری پیوند علیه میزبان (Graft Versus

Host Disease) (GVHD) در مرکز آموزشی، درمانی دکتر شریعتی از تیر ماه لغایت آبان ماه سال

۱۳۸۷.

اساتید راهنما:

سرکار خانم دکتر کتایون برهان مجابی

جناب آقای دکتر مسعود ایروانی

اساتید مشاور:

جناب آقای دکتر کامران علی مقدم

سرکار خانم دکتر شهر و اعتماد مقدم

مشاور آمار:

سرکار خانم شیوا اسماعیلی

نگارنده:

سارا کرمی عمید آبادی

سال تحصیلی: ۸۹-۱۳۸۸

شماره پایان نامه: ۴۱۵

چکیده:

عنوان: بررسی بالینی تظاهرات دهانی در بیماران مبتلا به بیماری پیوند علیه میزبان (GVHD) در مرکز آموزشی-درمانی دکتر شریعتی، از تیر ماه لغایت آبان ماه سال ۱۳۸۷.

زمینه: بیماری پیوند علیه میزبان (یک روند التهابی سیستمیک است که به دنبال پیوند سلول های بنیادی خون به وجود می آید و در آن سلول های فرددهنده بر ضد بافت های گیرنده واکنش نشان می دهند. GVHD می تواند به صورت حاد و یا مزمن بروز نماید. هر دو حالت این بیماری در دهان دیده می شود و گاه ضایعات ایجاد شده در این محل اولین یا تنها تظاهر GVHD بوده و مشکلات قابل توجهی برای مبتلایان ایجاد می نماید.

هدف مطالعه: تعیین تظاهرات دهانی بیماران مبتلا به GVHD در مرکز آموزشی-درمانی دکتر شریعتی، از تیر ماه لغایت آبان ماه سال ۱۳۸۷.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر بر بیمارانی صورت گرفت که تحت درمان پیوند سلول های بنیادی خون قرار گرفته بودند و برای معاینات دوره ای به درمانگاه پیونده بیمارستان هدف مراجعه می کردند، یا به تازگی برای آنها پیوند انجام شده و بستری بودند. از تیر ماه لغایت آبان ماه سال ۱۳۸۷ معاینات دهانی برای کلیه افراد مذکور انجام شد و تظاهرات مشاهده شده همراه با مشخصات دیگر از جمله اطلاعات دموگرافیک، منبع و تعداد سلول های پیوندی، نوع GVHD و وسعت آن، اولین عضو یا ارگانی که علائم GVHD در آن بروز یافته و ... و برای هر کدام از آنها به طور جداگانه ثبت شد. برای تحلیل آماری از آزمون chi-square استفاده گردید.

نتایج: در این تحقیق ۸۸ بیمار مورد مطالعه قرار گرفتند و مجموعاً ۱۰۰ نوع ضایعه دهانی مختلف در بین آنها مشاهده شد که به ترتیب شیوع شامل: لیکنوئید رتیکولار، موکوزیت، گزستومیا، کاندیدیازیس، لیکنوئید اروزو، گلویت آتروفیک، اروزن مخاط و لبها، آفت مکرر دهانی، ژنژیویت و پتشی مخاط و لبها بود. ارتباط معنی داری میان تظاهرات دهانی و برخی از متغیرهای بررسی شده از جمله منبع سلول های پیوندی، نوع GVHD، وسعت GVHD (محدود/ گسترده) و

تعداد سلول‌های مونوکلونار دریافتی توسط بیمار، بدست آمد. همچنین بین شدت ضایعات دهانی و وسعت GVHD نیز ارتباط معنی دار وجود داشت. بین هر یک از ضایعات لیکنوئید، ضایعات زخمی و گزرستومیا با نوع GVHD و وسعت GVHD ارتباط معنی دار یافت شد.

نتیجه گیری : تظاهرات دهانی در بیماران GVHD بسیار متنوع بوده و برخی از آنها می‌توانند برای مبتلایان مشکل‌ساز باشند. با عنایت به یافته‌های مطالعه حاضر به نظر می‌رسد برای کاهش برخی تظاهرات دهانی این بیماری می‌بایست به عواملی نظیر منبع سلول‌های پیوندی و تعداد سلول‌های مونوکلونار توجه نمود تا در صورت امکان با ایجاد تغییر در آنها بتوان عوارض بیماری را به حداقل رساند.

کلمات کلیدی: تظاهرات دهانی، بیماری پیوند علیه میزبان، پیوند سلول‌های بنیادی خون.

Abstract:

Clinical study of oral Manifestations in Graft Versus Host Disease (GVHD) patients at Shariati Hospital, from July to November of 2008.

Background: Graft Versus Host Disease (GVHD) is a systemic inflammatory procedure after transplantation of hematopoietic stem cells, in which the donor reacts against the recipient tissues. GVHD has acute and chronic. Both forms of this disease are seen in the mouth, sometimes mouth can be the first or the only target of GVHD, there by causing considerable lesions and problems to the patient.

Aim: This study is aimed at determining oral manifestations of GVHD at Dr. Shariati Hospital from July to November of 2008.

Method: This study was done on the patients who were received hematopoietic stem cells as a type of treatment and referred to the Hospital's HSCT Clinic for periodical examinations or who were recently received HSCT and hospitalized. From July to November 2008, oral examinations were done for all individuals mentioned above and the manifestations observed along with other features including such information as demographic information, source and number of Hematopoietic Stem cells and GVHD extent, the first organ in which symptoms of GVHD were seen and so on was separately registered for each case. Chi-Square test was used for statistical analysis.

Results: In this research, 88 patients were studied, a total of 10 types of oral problems was observed among them which respectively included: reticular lichenoid, mucositis, xerostomia, candidiasis, erosive lichenoid, atrophic glossitis, erosion and injury of membrane mucosa and lips, oral aphthous, and patch of membrane mucosa and lips. There was a significant relation between oral manifestations and some of the variables

investigated including the source of HSC, type of GVHD, extend of GVHD, and the number of the mononuclear cells received by the patient. Likewise, there was a significant relation between seriousness of oral lesions and the extent of GVHD. There was a significant relation between each of such lesions as lichenoid, xerostomia and type of GVHD and extend of GVHD.

Conclusion: Oral manifestations in the patients suffering from GVHD were quite various, some of which can be problematic to the patients. In view of the findings of this study, it seems that such factors as source of the stem cells and number of mononuclear cells should be taken into consideration for reducing some oral manifestations of GVHD so that, if possible, the consequences of the disease can be minimized by changing them.

Keywords: Oral manifestations, Graft Versus Host Disease, Hematopoietic stem Cell Transplantation.

Qazvin University Of Medical Sciences Dental School

A Thesis for Doctorate Degree In Dentistry

Title:

Clinical study of Oral Manifestations of Graft Versus- Host Disease (GVHD) patients at Shariati Hospital, from July to November of 2008.

Supervisor professors by:

Dr.Katayoon Borhan mojabi

Dr.Masuod Iravani

Cuncultant professors by:

Dr.Kamran Ali Moghaddam

Dr.Shahroo Etemad Moghaddam

Statistics Consulter by:

Shiva Esmaeeli

Written by:

Sara Karami Amidabadi

Thesis No 415

Year 2009-2010